

[Aksel Larsen.]

Forbindelsesvej tværs over Godsets Jord. I øvrigt, sagde denne Mand, skal man ikke komme her og fortælle os, at det kan skæmme et dansk Landskab, at der ligger nogle Husmandshuse i det.

Husmandsforeningerne i Randers Amt har en Husmandsskole, Djurslands Husmandsskole, som ligger i Lyngby ved Trustrup, men den har ret daarlige Forhold og Tilliggende, og Bygningerne er ikke saa velegnede, og de har meldt sig og anmodet om at faa overladt det saakaldte Jagtslot ved Kalø, som skal være velegnet til dette Brug, samt en Frugtplantage og en mindre Parcel til Anvendelse til Djurslands Husmandsskole. De har ladet en Arkitekt se paa Jagtslottet og konstateret, at det med meget ringe Omkostninger kan bygges om, saa det er velegnet til det paatænkte Formaal.

I Udkanten af Kalø Gods ligger Rønde By, som i Øjeblikket vistnok er naaet op paa et Indbyggerantal af 1 100—1 200, men er i stærk Vækst; den ligger centralt paa Djursland, og hvis Udviklingen gaar videre, som den tegner til, ender det nok med, at den bliver en Købstad eller i hvert Fald faar købstadsmæssig Størrelse. Rønde By ligger imidlertid klods op ad Kalø Gods og har ikke hidtil kunnet udvide sig paa naturlig Maade, fordi Godsets Behersker ikke har villet sælge saa meget som en Kvadratalen Jord. Derfor har Rønde By maattet udvikle sig ned ad Bakken ad Landevejen ind mod Aarhus, og det er blevet en ualmindelig langstrakt Bebyggelse, som i enhver Henseende er uhensigtsmæssig. En fornuftig Udvidelse af Bebyggelsen af Rønde kan kun ske, hvis man kan faa Lov at bygge paa den Jord, der hører til Kalø Gods, hvad man ikke hidtil har kunnet faa Lov til; man har kun kunnet faa Lov til at leje Jord til nogle Kolonihaver. Det foregik under ret morsomme Omstændigheder, fordi man paa selve Landevejen fik overtalt Godsinspektøren til at gaa ind paa at leje denne Jord ud til en Havekoloni, og saa satte man sig i Vejgrøften og skrev Slutsedlen. Dagen efter kom han farende og forlangte Slutsedlen annulleret, for han undte ikke Fattigfolk, at de skulde have Kolonihaver paa Godsets Jord. Det lykkedes ham imidlertid ikke, men der er det beklagelige ved det, at da Staten nu har overtaget Kalø Gods, staar Indehaverne af disse Kolonihaver over for at maatte flytte, da Jorden kun er lejet, og de er opsagt til Fraflytning.

Alt dette skyldes kun, at man absolut vil gøre det til et Jagtods. Der kan være meget delte Meninger om, hvorvidt det egner

sig til Jagtods. Der er i Virkeligheden noget urimeligt i at gøre det til et Jagtods, for det vil bevirke, at man ikke, hvad der ellers som oftest er Meningen med Fredningsbestemmelser, sikrer Befolkningen Adgang til Naturen. Hvis det skal være et Jagtods, er det vist meget tvivlsomt, om Befolkningen paa de Egne faar Adgang til Skovene og til Stranden.

Jeg tror, at den Opfattelse, Befolkningen paa Djursland har af Sagen, deles af det aldeles overvejende Flertal af Danmarks Befolkning, og jeg henviser til, at et Tremandsudvalg for Torsager-Bregnet Kommune, hvori Rønde By ligger, et Udvalg for Rønde Husmandsforening og for Have-lodskolonien „Bregnet Bakke“ har henvendt sig til Ministeren og til Rigsdagens Partier og henstillet, at man ikke overlader Kalø Gods til Jagtraadet, men at man tager Sagen op til fornyet Behandling og løser den paa følgende Maade:

1. derved, at den allerede trufne Bestemmelse om Tillægsjord til indeklemt Brug opretholdes,

2. at der derudover udstykkes 8 à 10 større Brug paa Nordvestmarken og 2 à 3 paa Møllemarken,

3. at der tildeles Rønde By eller Torsager-Bregnet Kommune et passende Areal til Udvidelse af en naturlig Bebyggelse,

4. at der afgives et passende Areal til Kolonihaver, og at disse planlægges, saa de efterhaanden kan anvendes til socialt Boligbyggeri,

5. at Forpagtergaardene frasælges,

6. at Krovangen ned mod Bregnet Kirke udstykkes til mindre Brug og Gartnerier, eventuelt saadan, at man bruger Kaløs Arbejderhuse som Boliger for de paa-gældende,

7. at der gennemføres en Fredning af Skovene og Strandarealerne, der muliggør Befolkningens uhindrede Adgang under tilbørligt Ansvar,

8. at Avlsbygninger og Hovedparcel overlades til de jyske Landboforeninger,

9. at Jagtslottet og et mindre Areal indrettes til Skole af landbrugsfaglig Karakter, herunder til korte Kursus for bosiddende.

Det forekommer mig, at denne Plan for Anvendelse af Kalø er saa umiddelbart fornuftig, saa umiddelbart overensstemmende med, hvad der maa være i Befolkningens og ogsaa burde være i Statens Interesse, saa alt, hvad den højtærede Landbrugsminister har at gøre, er at sætte den i Værk. Vort Forslag til Beslutning skal opfattes derhen, at vi ønsker Kalø anvendt